

okoli vlahi, kakor de bi lepe gibizhne krave gonil, pa le puftite taziga famoglavza, szhafama fe bo she fpametoval. Norzi naj fe posmehujejo kolikor hozhejo; kdor pa pravo sheli in hozhe, najde tudi dobre pomagavze. Kdor fe na sadnje smeja, fe svojimu pridu smeja.

Lefkoviz.

Obogatenje brez copernije.

Krezinus, kmetič blizo Rima, je po svojih njivicah več nažet, ko njegovi sosedje po razprostenih njivah.

Ti niso razumili, kako mož, ki ima manj njiv, kakor oni, vender toliko, ali pa še več nažanje, kot oni. Slepí sosedje ki vzroka navadne pergodbe niso zapogadli, so, kar se na svetu večkrat sliši, terdili, kakor sploh sleparji, de je Krazinus copernik, in žito iz njih njiv na svoje precopra. Kmalo se cela vas pusti oslepiti, ter gredo Kruzinusa v Rim tožit, de po pregrešnim delu sad sosedov na svoje njive prenaša in se z njim masti. Sodnik to slišati, berž Kruzinusa v Rim pokliče, de bi njegove sosede od te norčije berž, ko se da, priprical. Kruzinus se urno in vesel na pot pada z svojo močno hčerjo, z berzimi volmi, z kmetijskim orodjem, ki je bilo prav prijetno in rabno. Te reči je sodniku, ki mu je tožbo sosedov naprej bral, pokazal in rekel: „Glejte copernij, z kterimi si obilnost žita in bogastvo pripravljam. Če bi vam tudi svojo pridnost, nevtrudljivost in pomočke, kterih me skušnja in pamet uči, skazati zamogel; bi lahko verjeli, de moje njive Bog blagoslávja, ne pa copernija ognusi.

Sodnik proti tožnikam obrnjen, jim reče: „Ali bi vam dišale salame (laške mesene klobase) in Krezinuso v sir? Ali vas mikajo njegovi pavli (1 paol, rimski srebernik velja 12 krajcerjev) in njegovi cekini (laški zlati); njegova pridnost in varčnost vam pa smerdi? Idite domú in posnemajte Kruzinusa rajši, ko de bi ga skrivno sodili in tožili, učite se od njega pridno in koristno polje obdelovati; boste vidili, de vam bo večí dobiček doneslo, kakor do zdaj!“

Robida.

Nekaj od Slovincov.

(Na dalje.)

8. Ako se pravi ljudje s-idejo, si perpovedujejo od tistih prestarih časov, ko so še slovenske Sibile živele. Poprej kakor od Sibil kaj pregovorim, moram nekej opomniti. Slovenec ni Gerki, tudi ni Italijan. Tudi stari Slovenci niso bili Gerki ne Rimljani, temuč pred vesolnim svetam slavni Slaveni. Slovenski jezik ni vse jedno s gerškim in latinskim, pa tudi slovenske navade — slovenske Sibile se morajo dobro razločiti od latinskih in gerških navad in Sibil. Ako bi se to vse križoma vkupaj zmešalo, bi se naredila taka zmešnjava, da bi jo sama Sibila ne znala več sravnati. Ne nategujmo vsiga, kar je slavenskiga, po ptujim, latinskim ali gerškim kopitu! Kdor lepó razloži, dobro uči!

Latinski in gerški pisatelji so še od svojih Sibil samo malo vedeli, še manj pa od naših slovenskih. Slovenci samo od slovenskih perpovedujejo, da kratko povém, sledeča.

Sibile prerokile so dalječ okoli med Slovinci znane. (Na Koroškim jih imenujejo tudi Sivile, na Krajskim Simbile, to ime je pa le skaženo.) V Zilski dolini jih tudi imenujejo: bele žene, častitljive žene; v Rožji: žalikžene; v Zabnicah: božje dekle; Nemci v Labudski dolini (Laventhal): haidnische Weiberl; drugi ponemčani Korošci: Wile weiss. V Krajskim jim pravijo tudi: rojenice; — kako pa še? — Serblji in Horvati jih zovejo Vile, Čehoslovenci: bile žene.

Sibile prerokile, bele žene, častitljive žene, žalikžene, božje dekle, rojenice so bile slovenske predkristijanske prerokinje in duhovnice (Priesterinen). Pripoveduje se, da so bile njezne, in mlade: dolge lasé so imele v kite spletene, nosile so bele kratke krila. Prebivale so rade v skalnatih berlogih, blizo vod, rek, potokov ali vrelcov, pa same brez moztva. So bile visokoučene in ljubezniviga, dobriga serca. Vse so vedile — so poznale na solncu, luni in na zvezdah, káko bode vreme, ali bode dobra ali slaba letina — bile so čez vsakiga pratikarja (kalendrarja), so učile ljudi polje obdelovati, rudo kopati, železo variti; na hribih in humih stoječ so glasno vpile, kadaj je dobro orati in sejati, in na ktére dni se imajo tadašnji prazniki obhajati. Tudi so rade prišle v vasi, ljudi objiskovat, in jim dobrot skazovat: kadaj je bela čena zjutraj že vso živino v hlevi lepo oskerbela, prej ko je gospodinja vstala. Kadar se je otrok rodil na svet, so zraven bile, zato so jim tudi rekli rojenice. Same od sebe (unaufgefordert) so šle na njive delat, posebno rade so proso plele. Vsaki gospodar se je veselil, zagledavši belo ženo na svoji njivi, kér je tadaj vse lepo rastlo, kakor hmel. Srečna hiša, kamor je bela žena prišla. Kér so bile tako učene, so mnogo vedile, kar zvunaj njih nihče ni razumel: še prihodne reči so napovedovale; so prerokovale, kér so bile prerokile. Kar so one rekle je bila gola, terda resnica. Moder kos vsaki, kije belo ženo rad in na tanjko vbogal; vse je po sreči šlo, vse se prav zravvalo, ako ravno se je véasi zdelo, da gre na robe. —

Takó je bilo v starih časih; pri Slovincih so bile v veliki časti in so močno slovele; ako ravno je že več ko tавžent let, kar so ginile, si naš narod še današnji dan mnogo od njih visoke učnosti, od njih dobriga serca in od njihove velike slave ve pripovedovati. — Dovolj za sadaj, morebiti drugokrat več, od teh starih časov.

Nekaj od vosnikov.

Kdor pogostoma po zeflah hodi, je gotovo še na prav sarobljene, famoglavne in prevsetne vosnike naletel, ktéri fe na fhiroki zefli, naj bo s prasnim vosam ali polnim, eden drusimu ogniti nozhejo; kar se je tudi meni uno nedeljo, ko fim se v Krajn peljal, nakljuzhilo. Ne daljezh od Ljubljane po Zelovfki zefli fe peljaje, fim naletel dva prefherna vosnika, ktera sta fe na fhiroki zefli oforno bizhala in pretepala; ravno savolj tega, kér se ništa hotla eden drusimu ogniti. Ta nerodna in fhtorasta navada, pred ktéro si ni neprevideni popotnik nikoli sveft, me je nagnala v nafhih Novizah od te gerde ftraffi in nerodnosti kaj vezh povedati, in nafhe vosnike k lepshi vljudnosti in k rasumnishimu frezhávanju eden drusiga, v enakih okoljshinah, nagovarjati.

Kér fe pa od take nakljuzhbe in takih prefher-

nih fheg mnogoverstnih vosnikov nizh gorfhiga lahko povedati ne da, kar nam je zhaftitljivi gospod A. Šlomfhek v svojih bukvah, ki se jim pravi: „Blashe in Neshiza v nedeljki fholi,“ spisal; ravno sató bom tudi ješt pri ti priliki is njih, svojim dragim Šlovenzam nasledno, prav smefhno prigodbo povedal, ki se takó le glasi:

Prismejali so se gospod kaplan v fholo, rekozh: „Kaj smefhniga sim vzheraj na veliki zeští frezhal. Dva se nasproti pripeljata, kakor bi se ne vidila, ter se nobeden ne ogne.“

Kader she prav terdo sadeneta, naglo is vosov fkozhita, ter se fkgregata. Jurko: Sakaj se nisi ognil? Janko: Sakaj pa ti ne? Jurko: Mi ni bilo potreba. Janko: Meni tudi ne. Jurko: Ali si bil flep? Janko: Mislim, de si le ti bil. Jurko: Ti bom sdaj pokasal (feshe po feki-ro, in mu shuga kóla fosékati, rekozh): Bofh v ftran vosil? Janko: Per moji duni, de ne. Jurko spet feki-ro nasaj vtakne rekozh: Bom pa ješt. Zausi! Bistahor! — Takó je bila pravda konzhana.“

Vfi se Jurku smeja, ki se je Janku toliko grosil, po tem si pa tako lepo jenjal. „Katéri je bil bolj moder?“ — barajo gospod kaplan. „Jurko, ki je odjenjal,“ vfi odgovorijo. Tudi vi se radi ognite; in zhe ne morete, rajshi odjenjajte, naj bo na zeští ali domá. — „Kdo pa se mora na zeští ogniti?“ vprašha Jarzhev Peter.

1. Po zefarski poštavi mora na zeští vfaktéri, frezhaje se, na pravo vositi. Zefarska pošta se po navadi ne ogne; sa to poštiljon od daljezh v roshizh satróbi.

2. Navdol je potreba savérati, in tam pa s zoklo, kjer je na dolgo. Na takih krajih kashejo table savérto kolo. Saver je potreba prestavl-jati, de se fhinja na koleš ne vshgè in ne sgloda.

3. Na Horvafhkim kashe kolo na kóli harmizo ali muto, de se plazha. Na tabli je pisano, koliko od glave. Dobro kdor posna, in se ne da goljfatí. Teshki vosovi, ki fhroke fhinje imajo, in jim parisarji pravijo, le pol zeštnine plazhajo.

4. Po ftranfkih zeštah fhe lése najdemo, de so ravno ploti in meje povegrane. Dólshnóšt je lése sapérati in ljudi fhkode varvati. Pregovor pravi: Kdor navdol ne savora, léf ne sapéra, pa mut ne plazhuje, ne pride daljezh po fveti.

5. Shivina, ki ima kofmate ufhesa, se mora svešto varvati, de se nefrezha ne prigodi, nar vezh pa konji. Prenagla voshnja je posebno nevarna in prepovedana. Lastnik, ki hlapzu prenaglo vositi vkashe, plazha po zefarski poštavi od 50 do 100 gl. ftrafinge, kader se kaka nefrezha sgodi. Hlapez, ki sam po svoji glavi naglo vosi, je po 14 dni sapert. Kdo koga povosi, bo od 3 dni do 3 mešov v jezhi tizhal. Kdor konje bres varha pušti, de uidejo, ako si ravno fhkode ne fforijo, jih dobí pervikrat po 10 paliz na ffoli; drugikrat, ali pa zhe se je fhkoda fforila, se bo po 30 dni v jezhi poštil, in bo fhe sraven tega tepen. Po simi morajo konji v fankah kregule imeti.

Mladi kmetje radi konje redijo in na zešto hitijo; pa veliko jih svojo domazhijo savosi. Vam bom povedal, zhefar se je vosnikam nar vezh varvati.

1. Potreba je sa shivino fkerbeti, de se ne pošhkodje. Kdor shivino preobloshi, preshe ali posabi, kmalo onemore. Tudi shivina mora svojo pravizo imeti. Konj pravi: V breg (klanez) ne

tiraj me — navdol ne jesdi me — po ravnim goni me — v hlevi ne posabi me.

2. Varvati se jigre. Po ofhterijah fleparji fedijo in na vosnike preshijo; kdor jim v fhako pride, ga flezhejo. Vosnik, ki jigro ljubi, konje hlapzu prepušti, zeše nozhi per kvartah presedi, po dnevu pa na vósi dremlje, bo fkoraj sverní. Ni-ma dnarjev vezh, mu jih kerzhmar posodi, in kader bres dnarjev nasaj memo pride, mu konje odpreshe. Posnam jih, ki so se s parisarjem pa s 4 konji na zešto podali, damú pa pefhez s golim bizham pervlekli. Kader jigra nar bolj kashe, tistikrat se nar raji slashe.

3. Varvati se godzov in pa shenfkgiga fpola. Po litifhíh se najde najemniz, ki ptuje moshake na limanze vjemajo. Kdor se s njimi pezhá, sapravi dnarje, sdavje in pošhtenje. Po ofhterijah rajati, namešti konje napájati, je vezhi sguba, kakor fred zešte sverniti. Dobre volje, moshnje kolje, pa tudi kola polomi.

4. Potreba je vosniku snati dobro rajtati, de ga kletarize ne podrajtajo. Tega naj vaf gospod uzhitelj dalej uzhijo.

Osnanilo.

Ogled obertniske rasštave v Ljubljani je bil fhe le 22. pretezheniga mešza Kimovza dokonzhan, ako ravno je vodstvo obertniske drushbe pri sazhetku té rasštave fklenilo, de ima rasštava fkosi 14 dni, torej le do 18. Kimovza terpeti. Kér so se pa ogledovavzi, posebno pošledne dni, filno drenjali in profili, de bi ogledovanje fhe neke dni podaljšano bilo, je vodstvo rasštave rado k temu pervolilo. — Od 22. Kimovza so pa jeli rokodelzi svoje rezhi, ki niso v rasštavi prodane bile, nasaj jemati. Kdor pa dosdaj fhe tega fforil ni, je prošhen, svoje v rasštavo pošlane isdelke, pred ko je mogozhe, prevseti. Vfaki dan od 10. do 12. ure sjutraj, se te rezhi nasaj prejemajo, proti tém, de vfaki rokodelz tifti spísek, ki mu ga je obertnisko vodstvo pri prijetvinjegovih isdelkov podpisalo, komifionarjem fkashe.

Snajdba vganjke v poprejshnimu listu je: v u f h.

Popravki.

V 38. listu so se pri natisu pesmi: Gróf Habsburgski neke besede pokazile, ktere je potreba, de jih popravimo: v prvi verstici drusiga reda beri: napolni nameš napuni — v pošledni verstici četertiga reda beri: Izusti nameš Iz usti — v deveti verstici sedmiga reda: potegniti nameš potegniti — v tretji verstici desetiga reda: obhajati nameš obhajati. —

V 39 listu v drugi verstici četertiga reda pesme: Bodite kakor ébele, prosimo, de bi nameš: raja se bralo roja.

Shitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	28. Kimovza.		21. Kimovza.	
	fl.	kr.	fl.	kr.
1 mernik Pfhenize domazhe	1	20	1	22
1 „ „ banafhke	1	21	—	—
1 „ Turfhize . . .	1	—	1	—
1 „ Sorfhize . . .	—	—	—	—
1 „ Rēshi . . .	—	52	1	—
1 „ Jezhmena . . .	—	—	—	54
1 „ Profa . . .	—	52	1	—
1 „ Ajde . . .	—	—	—	—
1 „ Ovfa . . .	—	32	—	33

V Ljubljani. Natisnil in saloshil Joshef Blasnik.